Ulla Karvo

Lausunto
17.10.2024
375/03.01.01/2024

Suuri valiokunta
Eduskunta
SuV@eduskunta.fi

E46/2024vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n valmistautuminen laajentumiseen

Suomen Kuntaliiton näkemyksiä EU:n laajentumiseen ja sen vaikutuksista kuntatasolle

Kiitos mahdollisuudesta lausua asiassa.

Kuntaliitto näkee, että EU:n laajentuminen tuo mukanaan sekä haasteita että mahdollisuuksia. EU:n voidaan katsoa edustavan rauhaa ja vaurautta ja laajentumisen voidaan nähdä lisäävän unionin geopoliittista vaikutusvaltaa ja kokonaisturvallisuutta. Laajentumisen avulla voidaan vahvistaa unionin strategista autonomiaa ja siten vähentää ulkoisia riippuvuuksia sekä parantaa kriisivarautumista.

Laajentuminen mahdollistaa suuremmat **sisämarkkinat**, vahvistaa EU:n kilpailukykyä ja tuo mahdollisuuksia myös suomalaisille yrityksille. Näin myös suomalaisten kuntien elinvoima voi vahvistua. Suomalaisten tulisi pohjustaa yhteistyömahdollisuuksia ja ryhtyä aktiivisiin toimiin hakijamaissa mahdollisimman varhain.

Laajentumisprosessi antaa mahdollisuuden tarkastella ja uudistaa unionia sisäisesti. Kuntaliiton mielestä laajentumisen yhteydessä olisi hyvä tilaisuus yksinkertaistaa sääntelyä ja tarkastella EU:n ja kansallisen tason toimivaltajakoa. **Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen** korostaminen lisää unionin hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa.

Geopoliittisesti vahva EU edellyttää yhtenäistä EU:ta. Laajentuminen ei saa vesittää EU:n **yhteisiä arvoja ja oikeusvaltioperiaatteen** kunnioitus on ehdoton edellytys jäsenyydelle. Hakijamaiden on oltava sitoutuneita EU:n edellyttämiin jäsenyyskriteereihin ja laajentumisen on oltava meriittipohjaista ja tähdättävä täysjäsenyyteen. Hakijamaiden lähtötilanteet ovat erilaisia ja mitään oikotietä jäsenyyteen ei voi olla, mutta asteittainen integraatio on kannatettavaa.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Nykyisten ja tulevien jäsenmaiden tasavertainen tulevaisuus

EU:n laajentuminen ei ole nopea prosessi, koska se vaatii sopeutumista ja uudistumista niin unionilta, nykyisiltä jäsenmailta kuin hakijamailtakin. Jo kuluvalla ohjelmakaudella on hakuprosessilla taloudellisia vaikutuksia ja kandidaattimaat on huomioitu mm. erilaissa yhteistyöohjelmissa.

Komission ehdotus EU:n seuraavasta **monivuotisesta rahoituskehyksestä** on tarkoitus saada kesällä 2025. Tämänhetkisen keskustelun valossa näyttää siltä, että budjettirakenteita halutaan uudistaa merkittävästi. Tämän vuoksi on haastavaa arvioida laajentumisen suoria vaikutuksia budjettirakenteeseen ja mm. rahoitusvälineisiin.

Rahoituskehyksessä on huomioitava EU:n mahdollinen laajentuminen ennakollisesti. **Koheesiopolitiikan** tavoite on tasoittaa jäsenmaiden alueellisia eroja. Uusien jäsenmaiden mukaan tulo muuttaisi merkittävästi nykyisen koheesiopolitiikan tasapainoa.

Suomalaisille kunnille ja maakunnille tärkeitä yhteistä maatalouspolitiikkaa ja koheesiopolitiikkaa on uudistettava siten että se **tukee edelleen elinkeinojen ja työllisyyden kehittymistä Suomessa.** Laajentuminen ei saa estää kannattavan maatalouden harjoittamista missään jäsenmaassa.

Mahdollisimman hyvä ennakollinen varautuminen laajentumiseen on ensi arvoisen tärkeää. Laajentumisen myötä myös **EU:n ulkoraja** siirtyy, mikä tuo mahdollisia turvallisuushaasteita, jotka on pystyttävä hoitamaan.

Kuntaliiton mielestä **toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden** tulee antaa raamit EU:n toiminnalle myös tulevaisuudessa. Laajentumiseen liittyvät mahdollisuudet ja haasteet on saatava yhteensovitettua, jotta EU on kansalaistensa tukema vahva toimija myös tulevaisuudessa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Ulla Karvo
EU-asioiden päällikkö

Annukka Mäkinen
Kehittämispäällikkö